

EL TEATRE CATALÀ

JOSEP POUS I PAGÈS

Fot. Amadeo

Any I • Núm. 29
14 Setembre 1912

20 cènts.

Darrer folletí de 16 pàgines de **LA GITANA VERGE**, de Juli Vallmitjana

Primer folletí de 16 pàgines de **SOL IXENT**, de J. Pous i Pagès

EL TEATRE CATALÀ

REVISTA SETMANAL ILUSTRADA

: EXTENSA INFORMACIÓ GRÀFICA I LITERÀRIA DE L'ACTUALITAT TEATRAL CATALANA :
TEATRE CASTELLÀ : TEATRE EXTRANGER

20 PÀGINES DE TEXT

DE LES PRIMERES FIRMES DE CATALUNYA

32 PÀGINES DE FOLLETÍ

DE LES OBRES TEATRALS DE MÉS ÈXIT

PRESENTACIÓ ESPLÈNDIDA

PAPER COUXÉ :: NOMBROSOS GRAVATS :: TIRATGE EXCELENT

EL TEATRE CATALÀ es la millor revista que a Catalunya s'ha publicat dintre'l seu caràcter i condicions econòmiques

SURT ELS DISSABTES

Número corrent: 20 cèntims - Número atrassat: 40 - Atrassat sense folletins: 25

Suscripció: Espanya, 3 pessetes trimestre - Extranger, 9 francs semestre

Administració: PORTA-FERRIÇA, 17, LLIBRERIA ■ BARCELONA

EL TEATRE CATALÀ

ANY I

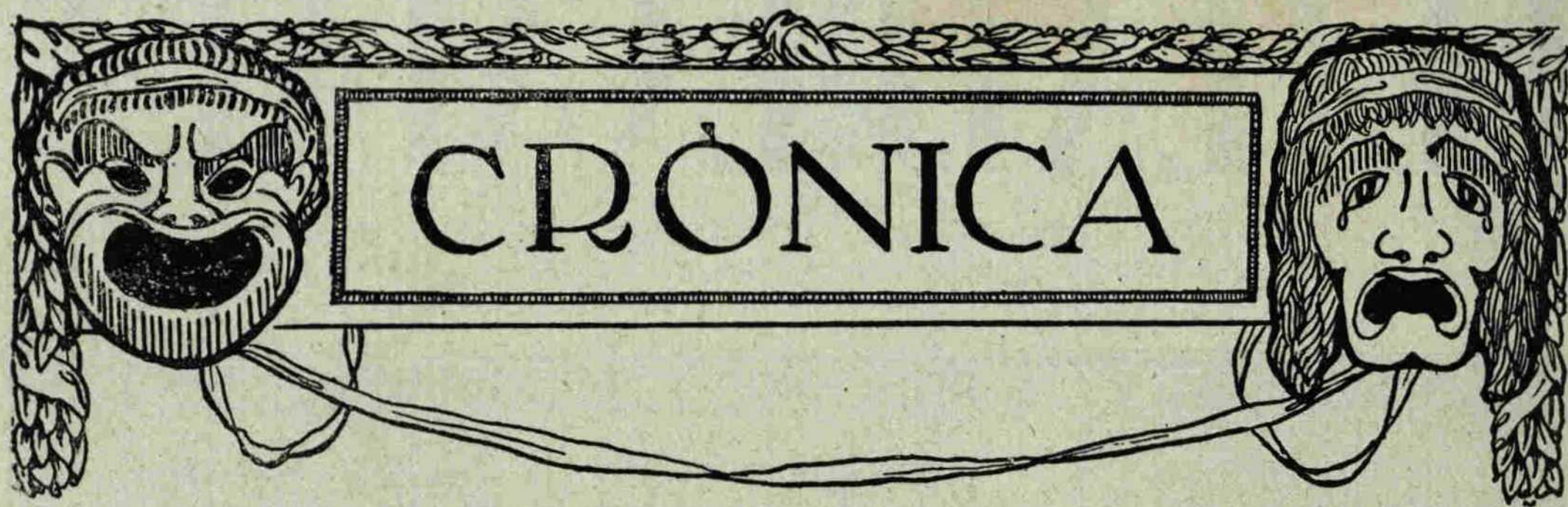
BARCELONA : 14 SETEMBRE 1912

NÚM. 29

MERCÈS FERRER, aplaudida actriu catalana

Fot. Audouard

Hi haurà que rompre-ls-hi les orelles pera que aprenguin a escoltar amb els ulls? » Desitjos ens venen d'aplicar aqueixa fulminant imprecació d'en Nietzsche a tots aquells que, dient-se aficionats al teatre, han desoït la nostra veu, que si mancava d'autoritat, en canvi oferiria totes les garanties necessaries pera que tingués prompta i digna realització lo que anavem a fer, si no ens hagués fallat un dels elements amb que comptavem.

En dugues diverses ocasions — separades per prudencials espais de temps — havem exposat en aquestes planes la necessitat imprescindible de que tots els que s'ocupen de representar comedies en casinos i societats, es a dir, els actors no professionals, es *preocupessin* d'enlairar el seu nivell intel·lectual, eixamplant els límits dels seus coneixements, adquirint ensenyances de coses que'ls han de convenir pera fer més perfecte i acceptable el seu treball.

Deixant apart que aquesta obra, pel sol fet d'intentar-la, ja representava una acció meritoria de cultura, hi cabia, además, l'esperança de que molts coneixements empírics o intuitius se refinarien i completarien fins a crear l'actor perfecte allí ont n'hi hagués pasta, o quan menys encaminar la bona voluntat de molts, fins a conseguir que s'apropriessin la qualitat de *fer-se càrrec*, que es lo que precisa i falta més en la major part del nostres aficionats.

Resultat del nostre intent? Deplorable a tot ser-ho. Havem rebudes... *set* ofertes! que agraïm en l'ànima i que les tenim en compte. Quatre d'elles són de senyoretes que aspiren a dedicarse al teatre, però no confiant massa en la seva afició i lo poc

que de tècnica teatral saben. Les altres tres cartes pertanyen a aficionats de Barcelona, Vilafranca i Vic, respectivament.

Els centenars d'aficionats que s'han mantingut sords a la nostra crida, o be l'han passada per alt, o, d'haver-se'n adonat, han cregut que no anava per ells. Es una gran desgracia que tots se considerin lo suficient savis i amb prou facultats pera no haver de menester concells ni ensenyances de ningú i diem desgracia, no per la ridícula presumpció que aqueix *jemenfichisme* suposa, sinó perquè seria una llàstima que amb tants talents ignorats la nostra escena's ressentís de la manca d'actors de mèrit positiu i sabedors de lo que van a fer.

No entra en les nostres intencions molestar a ningú ni satiritzar lo que'ns fa pena; però no havem de callar que'ns sorprèn i ens desagrada que'ls simpàtics joves que actúen en es escenaris de societats no vulguin fer quelcom pera demostrar-nos a tots que la seva afició al teatre es certa, i que estan disposats a fer els possibles pera revestir la seva vocació amb un ropatge decent i presentable que'ls dongui lloc a oferir-nos interpretacions dignes de lo que l'art escènic reclama i el seu amor al teatre exigeix.

A més de les cartes més amunt esmentades ja n'havem rebudes d'altres; a l'obrir-les, el nostre cor s'alegrava amb l'esperança de que venien noves adhesions, però... ca! eren protestes a imparcials ressenyes en aquesta Revista aparegudes, en les quals censuravem en lloc d'alabar.

Amics: es que'l teatre d'aficionats ha d'esser sempre una cosa cursi i poc seria? Es que de vosaltres no'n pot sortir un actor

o actriu que honri el Teatre de Catalunya? Es que ja'n teniu prou amb el títol de *primer actor i director* posat per vosaltres mateixos en els programes familiars i amb l'assentiment i l'aplaudiment de les damiselles i mamas complasents? No teniu ganes d'enlairar-vos i fendir nous espais aont podeu saturar-vos de més amplis coneixements i brillar amb llum més propia, movent-vos amb la seguretat del qui té consciència del seu art? I un cop actors, aspireu a envellir-vos en les taules, treballant d'esma i fiant-vos de l'experiència i dels *trucs* tradicionals, que van de fracassats a mediocres?

Les nostres paraules són dures, es cert; però tant de bo elles excitessin en vosaltres l'instint de l'emulació i ens diguessiu que esteu promptes en juntar-vos pera donar a Catalunya i al seu teatre la gloria de veure com us preocupeu d'apendre, de canviar

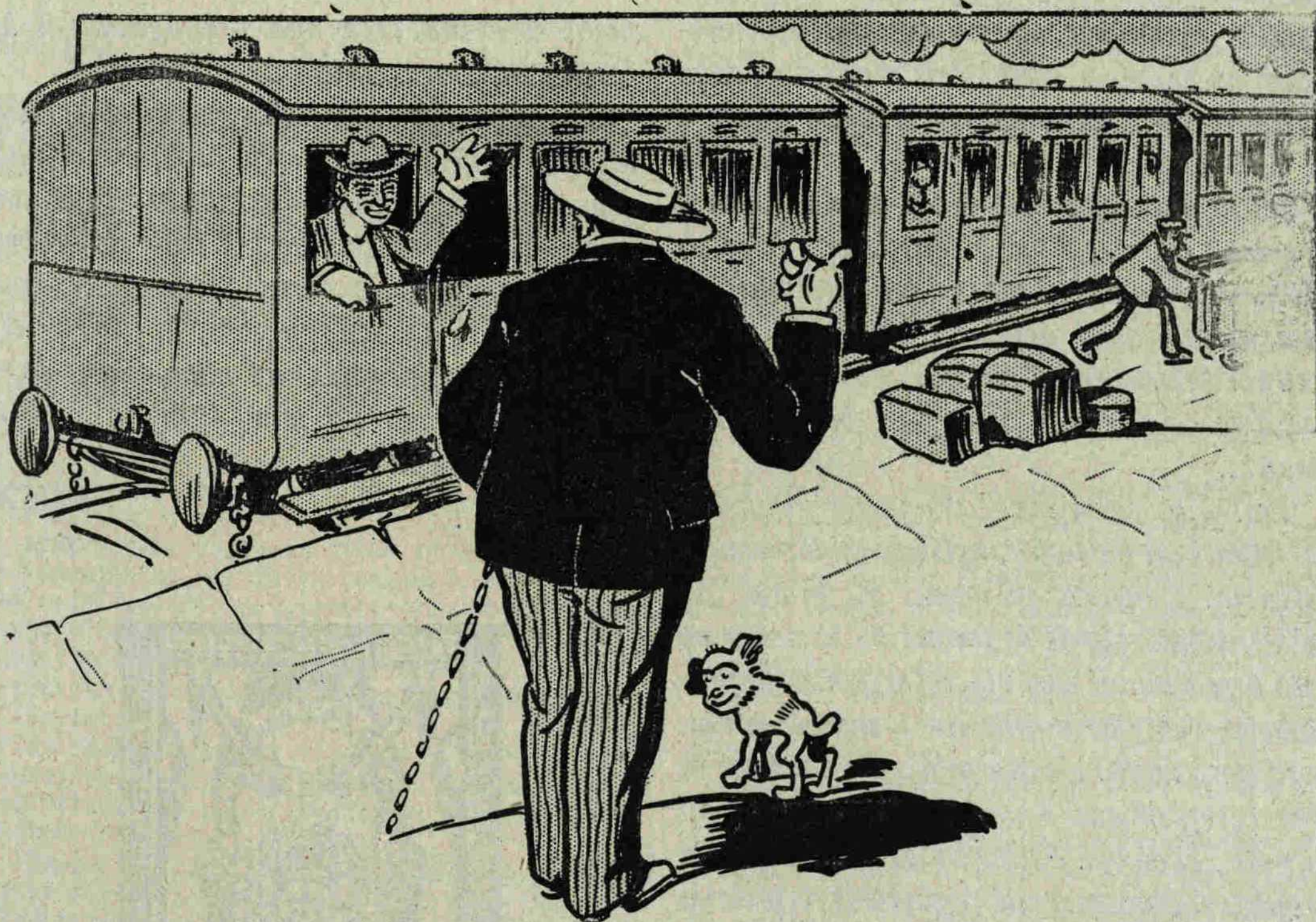
impressions i ensenyances i completar l'idea del Museu del Teatre amb la de la Biblioteca teatral i la de les Càtedres d'art dramàtic.

Es veritat que l'actor, com el poeta, neix i no's crea; però no es menys cert que a l'un i a l'altre els es precisa l'assimilació de certs coneixements, sense'ls quals la seva acció es truncada i infeconda.

Nosaltres no havem perdut la fe i l'esperança: som toçuts en les nostres coses, i insistirem sempre que convingui en la nostra deria, convençuts de que treballem per una obra trascendental, pera'l major esplendor del Teatre Català.

Això es a lo que anem tots: que ho meditin els aficionats, que són els nostres mellors amics: per això els parlem tant clar, tant com ens dol la seva incomprendible indiferència i apatía.

X.

— A fer castellà, se'n va?

— Sí, senyor!!!

— I allà tampoc estudiarà les comedies, i dirà mal dels autors, i tornarà papers perquè siguin petits?

A nosaltres la lluita greco-romana no'ns apassiona ni'ns plau. Ens repugna.

Podrà presentar-se revestida de certs caràcters de sport i se li podran atribuir virtuts desvetlladores de la cultura física. Això no serà obstacle pera que deixin de considerar-la com a espectacle inferior, tant, a lo menys, com les curses de braus.

Les curses de braus, apart la llur barbarie, tenen l'atractiu de la llum i el color. Les lluites greco-romanes no més tenen la barbarie, i per ella triomfen, com en els braus, sobre una multitud cànida i primitiva.

Lo que hi ha es que'l «torero» no ha invadit encara l'escena pera lluir les seves facultats i el lluitador sí, i per això no podem deixar passar per alt aquest sacrilegi, deixant, en canvi, a mercè dels mateixos braus entendre-se-les amb els «toreros».

El lluitador greco-romà es un individu a qui la naturalesa ha dotat d'uns muscles amples i çapats, d'uns bíceps farcits de carn, d'uns pits alcinats i plens com els d'una Venus, de molçudes anques i, sobre tot, d'una extraordinària força física.

La força es el seu punt flac. No es paradoxal!...

Entre un carregador d'aquells fornits de la Riba i un lluitador, existeix molt poca diferencia, i encara de matiç. El primer no se n'enorgulleix, de la força: la fa servir en una tasca humil i en viu. El segon sí, la presumeix, l'emplea inútilment i també en viu, però amb molt més desembraç. El primer la treu quan el cas s'ho demana i el coll i tot hi posa, si convé. El segon es més astut, la regula, l'adapta a un reglament i a unes condicions i amb poc treballar ne té prou. Un carregador de la Riba, veint-lo treballar, es compadescut. Un lluitador es admirat.

No aneu a pensar-vos, per això, llegidors meus cada dia més volguts, que'l lluitar a la

greco-romana estigui a l'alcanç de qualsevol carregador!...

No. Establim diferencies.

A un carregador aviat se li encenen les sangs, i no més se baralla quan les té calentes. A un lluitador, després de la força, se li demana sang freda. Un carregador, abans de barallar-se, se n'ha anat de paraules, ha dit quatre fineses al contrincant, i al contestar-li aquest es quan s'hi ha agafat, disposat a fer-li una cara nova.

El primer guanya o perd per una raó, per quelcom que justifiqui les seves baralles. En aquest punt el lluitador també's diferencia. Ell se baralla amb qui's presenti, l'un darrera l'altre, els conegui o no, sien dolents o inofensius, sempre amb mètode, amb astúcia sempre...

Ara, això sí, nosaltres hem de confessar que'ns mereix més consideracions un home que visqui del seu treball, encara que aquest no consisteixi en altra cosa que en l'aprofitament de la força física, que no'ns podrà merèixer un senyor que llueixi descaradament el desnú, com una propaganda, i la força com una condició de superioritat.

Perquè encara que no'ns ruboritzi la visió d'un Hèrcules, no deixa de produir-nos una sensació disgraciosa l'exhibició d'un cos gras, sacsonejat, que no pot tenir els braços caiguts, perquè les carns li ho priven, que de tant gras li fa el cap petit, ja petit de sí, i que a sota, després del nom,—uns cops estranger, altres no tant—senyali com a mèrits el pes i la talla...

PUCK

TEATRE EXTRANGER

PARÍS

* * *

Ja va adquirint aquesta ciutat l'animació que li donen el retorn dels estiuejants i l'enorme contingent d'extrangers que venen a visitar la *Ville lumière*.

Durant l'estiu, l'art teatral s'ha reduït als espectacles banals de variétés y concerts, però que, dins de la seva lleugeresa, no manquen de certa picaresca espiritualitat, i que, sobre tot, són un atractiu pera'ls sentits, per la seva fastuosa presentació i riquesa de decorat i vestuari.

L'únic teatre que resisteix, immutable i rígid, les calors i els capritxos de la moda es la *Casa de Molière*, el gloriós teatre de la Comedia francesa, monument viu de la literatura dramàtica, museu i academia de l'art teatral clàssic francès que diàriament ofereix als esperits selectes afectats a les coses belles i a l'extranger que li plau gustar el refinament d'un art exquisit, les obres mestres dels Corneille, Racine, Marivaux, Molière...

Veritablement, després de Versailles, el *Bois* i el Louvre, cal assistir devotament a una representació impecable de teatre clàssic francès si es que no's vol conèixer superficialment París.

Deiem que'l *Cafè Concert* o *Variétés* era l'espectacle fastuós, elegant i divertit que resistia a París — i a tot arreu — els rigors de la calor; també es el concert el que llença el primer toc de clarí, estrident i alegre, que avisa l'inauguració de la nova temporada, a qual crida obren llurs portes tots els grans i petits teatres de la capital.

En efecte, el gran music-hall Folies Bergères, un altre de les coses que tot visitant de París no deu oblidar, revesteix aqueixes funcions inaugurals d'una aital solemnitat, més per somniada que per vista, que ha de desconcertar indefectiblement al que per primera volta entra en aquest palau, radiant de llum i de luxe, de la frivolitat.

Fa uns dies s'hi va estrenar una opereta de Leo Fall, *L'éternelle valse*, tota espiritual i exquisida, en la qual brillen tots els matisos i s'hi enclouen tots els atractius, posats en literatura enginyosa i pulcra i amb música joguina *pour chanter a Paris*. L'assumpte no cal dir-lo, perquè hi manca, puix tot es un pretext pera presentar bons tipus de dona, riquíssims i elegants habillaments, decorats esplèndids i conjunts selectes, amb profusió de *trucs* i paraules de doble sentit (mai grolleres), dances i couplets.

En els demés teatres s'hi nota la febre i la feina intensa de tot començ de temporada que, per les apariències al menys, sembla que serà notable i digna d'esment.

En Bernier donarà al teatre Antoine una comedia nova en tres actes que durà per nom *Créduité*. Es una sàtira de la credulitat contemporània, des de la credulitat religiosa a la superstició, que serà objecte, segurament, de grans discussions.

Al teatre Marigny, en Sacha Guitry, autor i actor, ha obtingut un gran èxit amb *Pas complet*, una obra excelentment jugada, però un bon xic atrevida de paraula i de concepte, sense passar, per això, els límits de lo correcte.

El programa que acaba de fer públic M. Antoine, l'il·lustrat empresari de l'Odeon, ha causat sensació. Certament, cap teatre del món, ni a París mateix, se pot combinar un cartell i un repertori com el que acabem de conèixer. Es un esforç suprem, un gallareig de vitalitat i una prova evidentíssima de com el talent organitzador d'un empresari pot salvar una temporada sense que l'art en valgui de menys. Ju'gin els nostres amics:

Un abonament de dijous clàssics consagrats a una «Historia General del Teatre Francès», des del *Vrai Mistère de la Passion*, d'Arnold Grebau, fins *Moïse*, de Chateaubriand, passant per Rotron, Corneille, Molière, Racine, Regnard, Lesage, Beaumarchais i Sedaine, amb *Saint-Genest*, *Le Cid*, *Heraclius*, *Le malade imaginaire*, *Tartuffe*, *Esther*, *Le légataire universel*, *Turcaret*, *Le mariage de Figaro* i *Le philosophe sans le savoir*.

La representació d'aquestes obres anirà precedida per conferències explicatives degudes als més eminents literats.

Després un abonament a dijous moderns (?), tant interessants com els clàssics, comprenent obres d'Eskil, Plaute, Machiavello, Shakespeare, Goldoni, Goethe, Schiller, Guillem de Castro, Sheridan, Tolstoi, Ibsen i Khan-Tshian-Non, en representació de la literatura dramàtica de tots els països. Hi donaran conferències M. Nozière, E. Faguet, Joan Richopin, Gabriel d'Annunzio, E. Charles, G. Tra-rioux, Mme. Severine, L. Lacour i Mme. Judith Gauthier.

Els dissabtes i dilluns se destinaran a la representació d'obres inèdites, al menys a França. Estan anunciades: *Dans l'ombre des statues*, de G. Duhamel; *La louve*, d'H. Pradalès; *Sylla*, d'A. Morlier; *Le dernier madrigal*, de J. Auzanet; *La mort de Sparte*, de J. Schlumberger, *L'heure passe*, de M. Berger; *Réussir*, de P. Zahori i *La maison divisée*, d'A. Pernet.

Els dimecres seran de gala i s'hi donaran representacions d'obres líriques, amb el concurs de l'orquestra Colonne. Llegim els noms de Charpentier, Saint-Saens, Berlioz, Schumann, Lully, Bizet, Mendelsohn, Mozart, Vicent d'Indy, Bruneau, etc., associats an els de Goethe, Molière, Daudet, Racine i Beaumarchais.

Completa el programa, ademés d'un vast i triat repertori, l'anunci de l'estrena d'una cinquantena d'obres.

Com se veu, ja no es possible demanar més.

La danseuse de Pompei, com a primera novetat, i immediatament *La sorcière*, obra inèdita de Camil Erlanger. Més estrenes: *Celeste Prudhomat* (M. Trepard); *Le carillonneur* (X. Leroux); *Les quatre journées* (E. Zola i música de Bruneau); *La tisseuse d'orties* (Doret); *Le pays* (G. Ropartz); *Marouf* (H. Rabaud); *Il était une bergère* (M. Lattès) i *Messaouda* (Ratez).

L'òpera estrangera està representada per *Pepita Jiménez*, del nostre malaguanyat Albéniz; *Franческа da Rimini*, de Franco Leoni; *Resurrection*, d'Alfano i *Le mois de Marie*, de Giordano.

LONDRES

Sir Herbert Tree es un dels dramaturgs més estimats dels públic anglès, i l'estrena d'una obra seva es sempre un aconeixement.

Així l'altre dia, amb *Drake*, estrenada a l'His Majesty Theater, fou un èxit calurós, d'aquells que consoliden la fama d'un autor.

No parlarem del argument de *Drake*, que es una glosa, admirablement feta de fets històrics ocorreguts baix el regne d'Enric VIII i la reina Elisabet, i en el qual juga el més important paper l'almirall Drake, el destructor de l'armada espanyola, allavors de la *Invencible*, i el consolidador del poder marítim anglès.

— El dia 23 d'octubre vinent, la gran tràgica francesa Sarah Bernhardt compleix 68 anys, i com que en dita diada la genial actriu se trobarà a Londres representant al Colisseum, els seu admiradors de la gran ciutat, tants com londinencs, li dedicaran un àlbum de firmes, ricament enquadernat, que recordarà a la gran artista el seu sensacional debut a Londres, en el vell teatre de la Gaîté, per allà l'any 1879.

— Al teatre Globe se representà, amb èxit esclatant i meravellosament posada, la nova comedia *Rebecca of Sunny-Brook Farm*, en la qual se descriuen els costums senzills i tranquils de l'estat de Maine, a Amèrica, l'any 1880.

BERLIN

Amb el nom de *Deutsches Schauspielhaus* (Teatre de la Comedia alemanya) s'obrirà properament en aquesta capital un nou colisseu de primer ordre, destinat a la representació, principalment, de les obres clàssiques, alemanyes y extrangeres, sense prescindir de les produccions més notables dels autors contemporanis. L'obra amb que'l novell teatre obrirà les seves portes serà l'*Egmont*, de Goethe.

La manifestació dramàtica que cridarà més fortament l'atenció la constituirà el *Cicle Strindberg* que's donarà en el nou teatre, representant-se les vuit següents produccions de l'ilustre dramaturg suec, traduïdes a l'alemany per Schernig: *Pasqües*, *Avant*, *La sonata de l'espectre*, *Blancor de cigne*, *Tragedia*, *Llocs incendiats*, *La foguera*.

Després de les representacions d'aquest interessant cicle se posaran en escena *La societat de l'Abad Châteauneuf*, d'Eduard Stücken; *El triomf de la Pompadour*, d'Adolf Paul, i *Samson*, de Lembach.

— En els cirkols teatrals i literaris se parla dels grandiosos projectes que'l celebre Max Reinhardt té preparats per la pròxima temporada. D'alguns d'ells ja n'havem parlat en aquestes planes i oportunament anirem donant a conèixer als nostres llegidors els que's vagin fent públics. Darrerament, l'ilustre director ha adquirit cinc obres noves: una comedia d'E. Rey i *El proletari*, comedia de Sternheim; *Chastelard*, tragedia de Swinburne; *L'hèroe de Westerland*, de Synge, i l'opereta *El rei del petroli*.

— Novetats i indiscrecions: El Lessing Theater estrenarà *El príncep*, d'Hermann Bahr; *La dansa dels folls*, de Birinski, i *Estiu*, de Thedi Rittner.

Les primeres novetats del Kleines Theater serán: *Lo que són els homes*, comedia de Bernard Rehse, i *Magdalena*, tres actes de Ludvig Thoma.

El 15 de Novembre, en ocasió del 50 aniversari del naixement de l'insigne dramaturg Hauptmann, se donarà un funció d'honor en la qual se representarà una obra del mestre.

Pel Desembre hi han anunciades: *Per fi sol*,

de Bernstein, *Pèl de panotxa*, de Juli Renard, i *Les precioses ridícules*, de Molière.

Els compositors estan treballant, també, febrosament. En Ricard Strauss està acabant *Ariana a Naxos* i compon la música pera la traducció del *Burgès gentilhome*, d'Huc Von Hofmannstal en col·laboració amb en Reinhardt.

L'Eugeni d'Albert, el feliç compositor de *Tief-land* (Terra baixa), ha pasat una gran part de l'estiu escrivint la música de l'òpera *Cadenes d'amor*, que's representarà el vinent Octubre a Viena i a Dresde. El llibre es extret del drama *La filla del mar*, del nostre gran Guimerà.

Notes diverses d'Italia

Al prat de Salseri, a 1,400 metres, s'ha donat una representació, a l'aire lliure, de *La città morta*, d'en D'Annunzio.

La representació fou un èxit immens, tant per part de l'autor com dels intèrprets.

Els organitzadors de la festa s'han proposat continuar, amb altres obres, les representacions a l'aire lliure, cosa, se pot dir, fins ara nova a Italia.

* *

El mestre Guido Laccetti, guanyador del concurs obert per la municipalitat de Nàpols, amb la seva obra *Hoffmann*, ne té ja acabada una altra, amb lletra de Ettore Moschino, titulada *Il miracolo*.

Aquesta última està inspirada en una llegenda espanyola de Zorrilla.

La casa editora Sonzogno es l'encarregada de fer-la representar al San Carlo, de Nàpols, pel Novembre vinent.

L'importància del teatre fa creure que realment se tracta d'una obra amb mèrits sobrants, ja que de no esser així, no tindria entrada en aquell teatre, que, com a monument i per sa historia artística, es orgull de la ciutat de Nàpols.

* *

Al Kursaal Diana, de Milà, la companyia de la Borelli ha estrenat *L'ubbriaco*, comedia satírica d'Umberto Notari.

Amb tot i la reconeguda habilitat escènica de l'autor, l'obra fracassà per complet.

La trama es gastadíssima, i el seu desenrotllo fet amb tant poca traça, que'l públic, després de callar durant els dos primers actes, protestà sorollosament a l'acabar l'obra.

No obstant i això, com que la Borelli sembla que ha fet una creació del seu paper, té'l propòsit de portar aquesta obra per tot arreu ont vagi, amb tot i que a Milà no l'ha poguda posar ni dos dies.

* *

Al Trianon, de Milà, continúen les representacions de la companyia dialectal romana, amb èxit creixent.

L'última obra donada, *A porta San Lorenzo*, de la que n'es autor en Monaldi, no es ni més bona ni més dolenta que les que amb preferència representa aquesta companyia.

Fortuna que en Monaldi, amb son art inimitable, fa passar per bo lo que, a dir veritat, no n'es gaire.

Es de remarcar l'èxit d'aquesta companyia dialectal, perquè al públic milanès no li pot esser molt fàcil entendre els artistes romans, i això no obstant, han triomfat.

* *

A l'Olimpia, de Milà, s'ha estrenat amb èxit un

drama de l'escriptor hongarès Lengyel, titulat *Taifun*.

La traducció es d'en Moschino, qui ha procurat conservar de l'original tot el colorit possible, tant necessari en tota traducció, i més encara en aquesta, per la índole dels personatges, japonesos quasi be tots; de no esser aixís, hauria perjudicat força la comprensió de l'obra.

El títol *Taifun*, conservat de l'original, significa lo que es, entre nosaltres, la tramontana: un vent malastruc.

El protagonista de l'obra, Takerano, un japonès vingut a Europa pera estudiar els costums i espiar-ne tots els secrets, però que aborreix infinitament els europeus, se sent bojàment enamorat d'una dona europea, a qui l'amor li fa confiar tots els seus secrets i projectes.

Aquesta dona, Elena, pagada per gent enemiga d'ell, es una espia que'l traeix miserablement.

Al descobrir l'infidelitat de la dona a qui tant i tant estima i al veure's, per aquesta, befat i ferit en lo més íntim dels seus sentiments, cegat per la gelosia i la rabia, posant-li la mà al coll, la mata.

El pobre Takerano mor vençut pel remordiment i els records d'Elena, que han fet d'ell un ser sense força i completament inútil.

El *Taifun*, el vent fatal, tot s'ho ha emportat, fins al desgraciat Takerano, qui mor recordant que qui l'ha fet desgraciat ha sigut una dona europea.

En Chiantoni va fer del protagonista una creació encertadíssima, premiant-li el públic amb una sorollosa ovació a l'acabar l'obra.

Els demés, tret de la Pieri, no estigueren molt recomanables.

L'obra fou bellament posada.

* * *

L'inauguració de la temporada de gala al teatre comunal de Lucca ha tingut lloc amb l'estrena d'una nova òpera del mestre Cortopassi, amb lletra de A. Novelli.

Santa Poesia, que aquest es el nom de l'obra, es de tons patriòtics, i els intel·ligents no fan d'ella els elogis que fa la premsa, degut a la tensió de patriotisme en que's troba l'Italia actualment.

L'èxit va ser sorollós, però no durarà.

□ □ □

DEL FESTIVAL BENÈFIC

MÉS ACTORS QUE HI PRENGUEREN PART

Gaspar Forquet

Ramon Martori

TRÍPTIC SENZILL

MATÍ

*Matí gentil, tot ple de sol
que entra rialler pel finestral,
segant del cor el desconsol
d'un somni trist, paorós, fatal:
quan avui obri el meu balcó,
matí gentil de ma fatlera,
vina amb eix sol confortadô,
vina amb eix sol de Primavera.
I que a l'entrar dins de ma vida,
per gracia teva, el sol d'abril,
al teu esclat sigui rendida,
matí gentil.*

CAP-VESPRE

*Cap-vespre d'or: per ton destí,
damunt de l'aigua remorosa
del brollador que hi ha al jardí,
hi cau la llum del sol difosa.
I quan se perd per l'horitzó
en aquesta hora de neguit,
semblen espectres de la nit
els tells de vora'l brolladô.
I una quimèrica frisança
s'ensenyoreix per dins del cor:
de tu's desprèn una anyorança,
cap-vespre d'or.*

NIT

*Serena nit d'una tardor:
oh, quants camins t'he somniada
de marc gentil de l'estimada
en hores plàcides d'amor!
Nit estrellada, mon anhel:
sigues consol d'una follia,
realitzant ma fantasia
que avui s'enlaira fins al cel.
Serena nit del meu anyor,
devalla ja de l'infinit.
Que no't somnii més mon cor,
serena nit.*

A. SERRANO I VICTORI

GENT DE TEATRE

MARC JESÚS BERTRAN

Un nom estimat en aquesta casa es el d'en Marc Jesús Bertran, i es amb gust que avui li renovem la manifestació de la nostra amistat.

En Marc Jesús Bertran es un d'aquells lluitadors sense crits ni estridències que fa obra positiva i no desmaia.

Es un dels convençuts, i d'aquest convenciment, que es la base del nostre optimisme, en treiem la fe de que'l Teatre de Catalunya existeix ben fort i ben digne.

La tasca duta a terme per aqueix il·lustre escriptor i meritíssim periodista es trascendental i fecunda. No es home que teoritza amb hiperbòliques idees. S'ha nodrit de tècnica teatral i d'història del teatre, i ha escampat abundantament els seus fruits de cultura.

Es un refinat i un observador; ha especialitzat els seus coneixements i n'ha fet matèria d'estudi. Al vulgaritzar-los ha donat caràcter docent a la seva obra.

El llegirem anys i anys amb fruïció en les planes de *La Vanguardia*, en les quals hi descapdellava les filigranes del seu enginy, les seves observacions, sempre justes

i equànimes, la seva erudició, escullida i de bona llei.

Se deuen an ell l'idea magna i altament simpàtica de la creació d'un Museu del Teatre Català, del qual tant n'havem parlat en aquestes planes, i continuarem parlant-ne fins que poguem veure-l instal·lat i complet.

Darrerament, fa pocs dies, en Marc Jesús Bertran ens ha remès un llibre que acaba de publicar i que recomanem als nostres amics. Du per títol *Entre el telar i el foso*, i en ell s'hi veuen ben clarament demostrades totes les condicions que havem exposat.

El constitueixen una sèrie d'estudis interessantíssims que's llegeixen amb gust, tot i aprenent-s'hi molt, lo qual es una de les circumstàncies que fan bo un llibre.

En Marc Jesús Bertran ens parla de la psicologia del públic en el carrer, en l'òpera i en la comèdia; dels aplaudiments i dels xiulets en el teatre; de l'art del «maquillage»; de l'art de parlar i d'escoltar. Ens delecta amb «La rialla i el plor en el teatre»; l'amor, la gelosia i els duels en l'escena.

Sense voler desmillorar lo que ja acaba d'alabar-se, havem de fer esment especial de l'estudi sobre «La dansa en el teatre», que ocupa deu capítols, demostratiu de l'extensa cultura de l'autor, que la prodiga en lo demás, ben notable, que conté'l llibre sobre «La novel·la en el teatre»; «Don Quixot en el teatre»; «*La commedia dell'arte*», i quatre estudis biogràfics de «la Amarilis», «la Baltasara», «la Calderona» i María Riquelme de Vallejo, estrelles del teatre clàssic castellà.

Aquesta es, en resum, l'obra d'en Marc Jesús Bertran, a qui ens complavem en felicitar, excitant-lo a que continui encisant-nos amb noves proves del seu enginy, que nosaltres, egoistes, voldríem veure aplicat al major prestigi del Teatre Català.

I sàpiguen els nostres amics, els afavoridors d'aquesta Revista, que més d'una vegada el nom il·lustre d'en Marc Jesús Bertran honrarà aquestes planes.

FLAVI

LA COMPANYIA DEL SINDICAT D'A. D. C.

En la part superior: senyorettes Persiva, Buxadós, Mestres (A.) i d'Entraigues

ABANS d'ahir tingué lloc en el teatre Espanyol la presentació de la companyia del Sindicat d'A. D. C. La reunió fou cordialíssima entre'ls elements artístics que han d'actuar en la temporada pròxima a començar-se i els delegats de l'entitat organitzadora de la mateixa. Entre'ls reunits se cambiaren impressions, i l'entusiasme de tots fa preveure una brillantíssima campanya. A la reunió no hi assistí, per assumptes particulars, i perxò manca en aquestes fotografies, la senyora Verdier.

En la part inferior: Srta. Pla, Sres. Baró (A. i E.), Srtes. Fremont, Mestres i Roldán

Posteriorment a la reunió dels actors, s'han clos els tractes que s'estaven fent amb l'Antoni Piera pera que s'encarregués de la direcció de la companyia, ocupant el lloc de primer actor. La nova ens arriba ant a darrera hora, que'ns impedeix fer els comentaris que mereix aquesta elecció, que considerem justa i encertada. En el número pròxim ens estendrem llargament sobre la personalitat de l'estimable actor, l'ingrés del qual en la companyia del Sindicat es una notícia que donem amb veritable fruició.

En el centre: el primer actor i director senyor Piera. — Drets: senyors Capdevila, Guixer, Bonet, Galceran, Bardem, Tor, Casanovas, Riera i Cervera. — Asseguts: senyors Sirvent, Daroquí, Goula, Viñas, Bozzo i Aymerich

Fots. EL TEATRE CATALÀ, per Rozas

TEATRE CASTELLÀ

MADRID

(Del nostre corresponçal especial)

El primer teatre que aquest any ha inaugurat la temporada d'hivern ha sigut el Cómico, aont hi regna com a duenya i senyora del públic que l'adora la genial Loreto Prado, actriu insubstituïble en el seu treball de tipus populars. Aquest teatre ha resolt el problema de veure-s sempre ple gracies als mèrits de la Prado i als d'en Chicote, actor de molta gracia i actiu empresari al mateix temps. La companyia, que aquest any es la mateixa de sempre, es fluixa, però, a falta de mèrits individuals, forma un conjunt disciplinat i homogeni que complau al públic i que permet interpretar les obres amb veritable acert.

El cartell d'inauguració no ofería cap novetat, *La reina del Albaicín* i *El refajo amarillo*, dos èxits de la temporada passada.

Eslava, un dels teatres més populars de Madrid, segueix conreuant, aquesta temporada, l'opereta, y amb *Princesas del dollar* i *Soldaditos de plomo* inaugura les funcions.

La Julia Fons, la Manso i en Peña formen el «trust» artístic que sobressurt de la *troupe* que acapdilla el mestre Lleó, empresari del teatre.

S'anuncia el debut de la tiple Paquita Calvo amb *El conde del Luxemburgo* i l'estrena del vaudeville de gran èxit a París, d'en Tristan Bernard, *Petit café*.

El Gran Teatro, en la direcció del qual hi figura el primer actor Manel Alarcón, cultiva també sarsuela i opereta, i ha començat amb la represa de *La generala*. Durant la temporada actual s'estrenarà *La alegre Polonia*, opereta alemanya arreglada per l'Amadeu Vives, i altres obres d'en Perrín i Palacios, Echegaray, Calleja, Valverde, etc., etc.

La Catedral, o sigui l'Apolo, ha presentat també la seva companyia, en la qual hi figuren la Lola Membrives, de retorn de Buenos Aires, amb el seu marit, el barítono Reforzo.

Las tiples Isaura, Lahera i Vidal, i els senyors Videgaín, Vallejo, Sotillo, Asensio i Crespo, foren molt aplaudits, aixis com la senyoreta Girona, que fou ovacionada.

Es diu si reingressarà en aquest teatre el seu antic director i primer actor l'Emili Carreras.

Al Martín i al Novedades hi actúen altres companyies de sarsuela a preus populars i dirigides, respectivament, pels actors Garro i García Ibáñez, i formades per elements més modestes.

De lo que en termes teatrals se'n diu «companyies de vers» solament ha inaugurat les re-

presentacions el teatre Cervantes, amb les reestrenes de *La fuerza bruta*, la colosal obra del mestre Benavente, i la producció delicada i poètica dels germans Quintero *La rima eterna*. En Simó Raso, el gran actor de sempre, dirigeix aquest elegant teatre, i ha tingut l'acert de formar, segons opinió de tota la crítica, la millor companyia de Madrid. Les dues citades obres, tant diferents l'una de l'altra, foren interpretades amb una justesa i acert extraordinaris.

Tota la companyia fou ovacionada, sobresortint, per l'importancia dels seus treballs, els de les senyoretes Teodora Moreno, jove i gentil primera actriu que progressa ràpidament en la seva carrera, Roser Toscano i Alexandrina Caro, i els senyors Simó Raso, inimitable en totes dues obres i veritablement asombrós de naturalitat, Gatuellas i Molinero, actor còmic notable.

Els aplaudits autors Benavente, Martínez Sierra i Linares Rivas han entregat obres per estrenar, i dintre pocs dies començaran els ensaigs d'una comedia en dos actes dels germans Quintero.

I prou inauguracions. Passem al capítol de projectes, notícies i formacions futures, i comencem per Barcelona.

En Ricard Calvo té ja ultimada la llista de la seva companyia que actuarà al Novetats, i que es la següent:

Actrius: Consol Soriano, Carme Muñoz i Roser Pino, dames joves; Aurelia Morellí, actriu de caràcter; Concepció Solís, característica; Matilde Galván, actriu còmica; Leonor Sarbosa, Josefa Campos i Elena Cantero.

Actors: Felip Vaz, primer actor de caràcter; Cast Javaloyes, segon; Josep Calvo, actor de caràcter; Bartomeu Velázquez, segon galan; Manel Gutiérrez, segon galan; Llorens Velázquez, actor còmic, Antoni Gimbernato, actor còmic; Enric Mora, galan jove; Ramon Guadreny, galan jove; Carmel Mas i Pau Prou.

Apuntadors: Francesc Palarón, Eugeni Cabello i Lluís Nandín:

Representant, Manel Poveda:

Estrenes: Jacinte Benavente, un drama en tres actes.

Ramon del Valle-Inclán, un drama.

Manel Linares-Rivas, un drama titulat *Dioses y bestias*.

Joaquim Dicenta, *La conversión de Mañara y Sobrevivirse*.

Cristófol de Castro, *El anzuelo de Fenisa*, refundició.

Gregori Martínez Sierra, *Los pastores*.

Francesc Villaespesa, *Doña María de Padilla*.

lla, *El halconero* i *La cena de los cardenales*, traducció en vers.

Respassant-la be solament s'hi troba a faltar un primer actor i un galan jove de fibra. No obstant, tots tenen entusiasme, fe i joventut, tres condicions precises en el teatre i que no tots els comedians posseeixen. Debutaran a primers d'Octubre.

En Villagómez té els principals elements contractats, que són: la primera actriu Dolores Bregon, dama jove Amparo Alvarez Segura, actriu de caràcter Josefa Segura, actrius joves Teresa Molgosa i Pura Maseca, altre primer actor, Josep Rivero, actor notable que junt amb la seva esposa, Alvarez Segura, ha figurat en el teatre de la Comedia varies temporades, i Josep López Alonso, actor còmic prou conegut del públic de Barcelona per haver treballat en les companyies de la Guerrero, Borràs, García Ortega i altres.

Ha sigut contractada per l'empresa del Romea, i es verament un bon refoç pera la companyia, la notable primera actriu Josefina Cobeña, l'actor còmic Joaquim Pacheco i el galan jove Sánchez. Del reste de l'elenco no se'n sab res per aquí.

La que encara no té primer actor es la Carme Cobeña, que treballarà al Principal. Primerament tenia contractat en Francesc Rodrigo, però ara resulta que aquest ha rescindit el contracte, i davant de l'impossibilitat de trobar un primer actor de categoria, sembla que figuraran com a tals en Manel Llopis i l'Alfons Muñoz; el primer figura en les llistes del teatre Español, per la temporada vinenta, com a segon galan jove.

Del reste sols se sab que estan escripturats en Ricard Manso i en Gómez del Fresno, jove

caricaturista molt popular aquí a Madrid, i que's dedica al teatre com a actor còmic amb grans condicions.

*
* *

Ahir se van publicar les llistes de la companyia del teatre de la Comedia, i com a novetats sols hi ha la de que hi figuren la María Palou, que deixa la sarsuela, i en Barbosa, que, segurament per error, apareix classificat com a característic.

*
* *

En la companyia que està formant en La Rosa, i de la qual formarà part la Margarida Xirgu, hi figuraran els actors Ruiz Tatay, Torner, Rivero i Vigo, i les actrius Parejo i Alvarez Segura.

*
* *

En Paco Morano, que ha sortit cap a provincies, estrenarà a Sant Sebastián la traducció castellana del drama d'en Gual *Misteri de dolor*.

*
* *

Entre l'element intel·lectual s'espera amb interès l'estrena de l'obra d'en Carrión anunciada per la Guerrero durant la temporada d'hivern.

*
* *

En López Barbadillo ha acabat una traducció de *Els gitanos*, d'en Vallmitjana, que s'estrenarà també aquest any.

I fins a la vincent setmana.

RAYMOND

Madrid, 8 Septiembre 1912

□ □ □

LO QUE VOL EL NOSTRE PÚBLIC

ENTENC que públic no es la selecta minoria que, plena d'artístic fervor, acut a totes les solemnitats en cerca d'una fruïció estètica; entenc que públic es l'heterogenia multitud que constitueix el fons d'un poble, i la concurrència de la qual es necessaria a la vida dels espectacles i fa possible la decisiva realització dels projectes d'una empresa.

Volem ocupar-nos d'aquest públic, pera posar de relleu certes inclinacions i preferencies seves, que són la més ajustada manifestació de determinats ressorts existents en l'estructura íntima del mateix, i que li

donen la característica d'una colectivitat atrassada en el seu desenrotlló espiritual.

Al fer la dissecció d'aquest públic, la deficiencia capdal que se li troba es una greu debilitat de l'estat intel·lectual predominant que's diu atenció, lo qual crec que té una importancia extraordinaria que procuraré fer ressaltar.

La colectivitat, com l'individu, — aquella com a una suma d'individus — si vol mellorar i avençar ha de posseir la primera condició de poder sostenir l'atenció a voluntat, amb la fi de que la consciencia prengui possessió dels coneixements amb claretat i precisió. Altrement, l'individu obra com un cec i com un sort.

El nostre públic no té'l poder de soste-

nir-se atent, i per això no progressa, no aprèn, es voluble i superficial, jutja per impressions i no per reflexió.

Com a conseqüència ve la debilitació de l'activitat de sintetitzar i d'abstreure-s, patint — podríem dir — de miopia cerebral.

Fet, el nostre públic, a les emocions i a les impressions, no cal dir que en els seus actes obra amb imprevisió, de cop i volta, d'una manera automàtica, baix aquell automatisme superior, com diu Grasset, que permet a l'individu aparèixer conscient i reflexiu, quan es juga de lo sub-conscient i quasi de lo instintiu.

Aquest públic de que'ns ocupem no enten, no comprèn; això sí, s'impressiona, s'exalta. Quan sembla que aten, la seva atenció no es espontania, — forma la més alta de l'atenció — sinó que ha d'esser provocada quasi sempre per un medi ben rudimentari i primitiu: la curiositat; poques vegades per l'interès. Es clar que l'interès, segons Ribot, es la condició immediata i necessaria de l'atenció, mes pot haver-hi també altres mòbils: un estat afectiu o intel·lectual, tendències atractives o repulsives vers un fet o una cosa.

Veiem el públic congregat-se remorós, inquiet, intrigat en aquelles ocasions les quals permeten «badar» a grat-cient, com es en els comiats de companyies estrangeres, aquests dies expressos pera cridar el *que hable*, amb la tafaeria per lo que dirà l'actor o actriu; beneficis d'artistes, si's dona quantitat de programa i's regalen els seients; en les estrenes d'aquelles obres que desperten curiositat o perquè ha precedit a l'estren auna prohibició gubernativa, o be per la veu que corre de que es una obra lliure o «atrevida»; també quan l'obra es d'autor de reconeguda fama popular o mundial; mes en les successives representacions, ja esvait l'aliciet que va treure la gent de sa casa, no logra cridar-la de nou, fòra d'aquella nit en que acudí, àvida de tafanejar.

La curiositat o tafaeria, amb tot, no va pas dirigida vers l'aparició d'una nova modalitat espiritual, una nova manera en la realització estètica.

La debilitació de la facultat sintètica i d'abstracció no permet al públic enlairar-se per sobre lo habitual, lo objectiu, ni penetrar en l'essència i en la llei oculta que regeix els aconteximents de la vida, i's queda, per ço, desconeixent la transcendència dels actes humans. Dintre'l seu criteri estret no hi cap la grandesa dels mòbils que promouen els actes heròics, i les tragedies que no's resolen amb violències de procediment, sinó amb silenci.

Inútil dir que tota empresa d'alta espiritualitat que desprecii els recursos barroers que logren moure la curiositat infantil del nostre públic ha de caminar al fracàs, puix que tota labor amb vistes massa amunt resta oblidada o incompresa de la majoria.

Si el nivell en que està'l públic no li permet alçar la mirada per damunt lo corrent, per sobre lo de cada dia i cada hora, ni passar de lo extern i lo accidental, com podrà interessar-lo la concepció forta, original, extraordinària, enquistada en les especialíssimes exigències que imposa'l marc escènic?

Aquesta rastrera visualitat dels que són els més no pot arribar fins an aquella alçaria ont les creacions tenen la vigor de comoure l'ànima i neguitejar-la pels conflictes socials o íntims de l'home.

Joguina, el públic, de les emocions i de les impressions, sent preferència per les obres de molta acció — així estan concebudes les més afortunades del nostre teatre — que's resolen amb molta teatralitat.

Com deia, la miopia intel·lectual no li deixa abastar els grans panorames, i l'importància que prenen els detalls, les petites accions, les debilitats humanes, congriadores de fracassos i d'existències paràsites, li destrueix les amples visions de la vida.

Se cerca una sentimentalitat menestrala que no deixi marge a les grans sacudides, a les genialitats i a les actituds heroiques. D'ací que la multitud neccessiti veure-s reproduïda, i aleshores tot el seu treball se redueix a un coteig, a una comprovació de valors, exigint una semblança absoluta amb l'original com ho exigeix també en la pintura respecte a la veracitat dels objectes que

veu reproduïts, sense ni tant sols sospitar el problema espiritual que l'artista hagi pogut plantejar.

L'artista que corre darrera l'aprovació popular ha de cercar els elements de les seves obres entre la «fauna» humana inferior, els quals elements poden servir així pera obres que intenten plantejar conflictes transcendents, com per aquelles altres que no'proposin altre cosa que l'entreteniment de la multitud; devent procurar, això sí, en la resolució, evitar polideses o subtilitats en l'observació íntima de les ànimes, al contrari; dèu posar-hi sub-ratllats per medi de crueses i vivacitat de contrastos.

Les obres de «trucs» escènics feran sempre la delícia de la gent senzilla i d'espirit rudimentari, així com li serveix d'embadaliment la presentació que exigeixi molts quadros, trajos virolats i profusió de llum. Aquí té molts admiradors aquest genre, i es l'únic que consegueix persistir en la seva memòria i despertar-li una irresistible inclinació.

De l'impressionisme que pateix aquest públic n'es una prova l'èxit que ací tenen les obres realistes i violentes. Ara mateix estem presenciant-ho amb el repertori del Grand Guignol.

Parlavem d'inèrcia intel·lectual, i això es visible en la constància amb que'l públic afaforeix els mateixos genres i els mateixos procediments teatrals de fa no sé quants anys. Els artistes mundials que'ns fan la gràcia de les seves ràpides visites continuent donen el mateix repertori, amb el qual conseguixen més públic que no provant fortuna amb obres que desconegui. Es contradir-nos això? No. El públic, con que ja entén l'obra, sab lo que hi passa, ha llegit l'argument, pot atendre aleshores mellor a lo que més le preocupa; la seva deriva de *veure* com interpreta el personatge, — fisem-nos be — no com el *diu*; es a

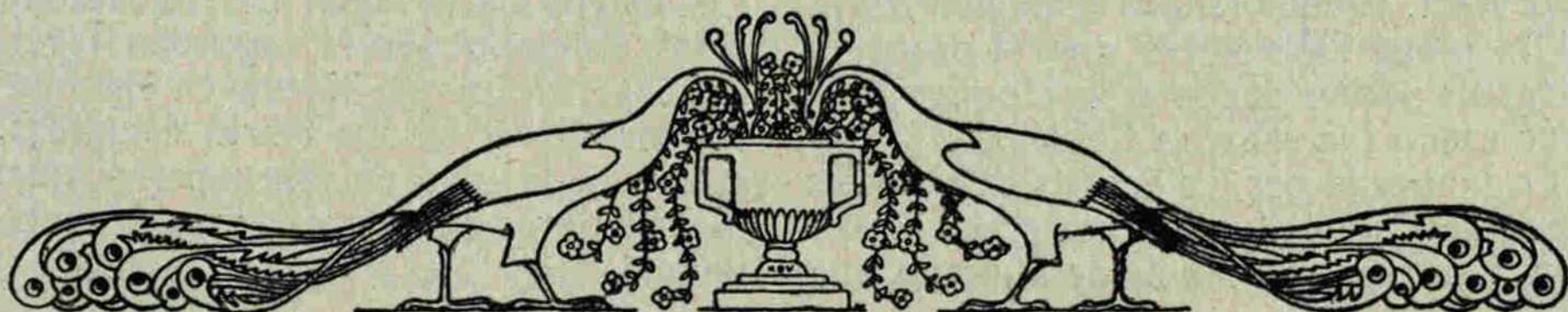
dir, que té posat l'interès en la manera com l'artista's mou, vesteix, gesticula, *visió*, en fi.

De les obres s'aplaudeixen els mateixos, invariables passatges; no s'escolta lo que diuen els demés personatges que intervenen en elles, fixant-se no més en la primera figura. Voleu una major prova d'infantilisme? Perquè'l fons, el sentit, esdevé a segon terme. Adquireix tota la preponderància l'home o dona consagrat com eminència que's mou, plora, riu, pateix, — sobre tot poder apreciar els signes exteriors del patir. — Y es que'l públic nostre cerca sempre l'element que s'objectivisi més, que tingui més d'espectacle, se tracti d'un actor, actriu, decoracions, trajos, llum, color.

Després de lo que havem apuntat, no cal dir que deuen fomentar-se tots els medis que puguin donar estabilitat a l'atenció individual, servint per això un exercici seguit i gradual. Mes aquest treball ben aviat serà destruït per la cinta del cinematògraf, desenrotllant-se ràpida, varia i interessant. No podia importar-se una cosa que pogués fer més mal al nostre públic i que més contribuís a la seva especial idiosincrasia, no gaire apta pera arribar a una fortuna espiritual envejable. Amb el cine li entra al públic una insaciable fam de novetat; adquireix l'hàbit de jutjar superficialment, per imatges, com els infants; sent el vèrtig de la velocitat i un afany per lo nou, lo variat i lo breu.

Mentres no's consegueixi més estabilitat, més domini de l'atenció, i ademés no's desvetlli la necessitat d'exercir l'atenció voluntaria, seran lletra morta, per falta de qui pugui adaptar-s'hi intel·lectual i sentimentalment totes les subtilitats psicològiques i tota aquella divina serenitat externa, vestidura real d'una complicada estructura interna que resplendeix en algunes peces mestres de la dramàtica moderna.

J. FERRAN TORRAS

TEATRE CATALÀ

BARCELONA

TEATRES

Apolo. — Una companyia d'elements dispersos, dirigits pel *primer actor* don Isidre Villar, estrenà dissabte passat una comedia en un acte, original d'en Rosend Llorba i el fill del senyor Gomila, titulada *Nuolada d'estiu*, i el drama en quatre actes, del doctor Boada, *El microbi de la vellesa*.

La comedia dels senyors Llorba i Gomila es una obreta que de lluny s'endevina que han escrit mans inexpertes.

En quant al drama del doctor Boada, es molt distint lo que s'hi ha de dir. Inspirant-se en els autors moderns, el senyor Boada ha escrit una obra de *tesi*, barrejant la faula amorosa, plena d'accidents interessantíssims, amb les ensenyances científiques de les modernes escoles dramàtiques, confiades a persones tècniques.

Amor i ciència, passió i coneixements adquirits a copia d'estudis llargs i profitosos: heus aquí el nirvi del drama del senyor Boada, *d'èxito delirante*, segons deien els cartells del dia de l'estrena.

La nova producció amb que s'ha enriquit el nostre repertori es escrita amb exquisida correcció. Hi ha de tant en tant algun *tafoi*, i algun *ficar el nas*, i algun *deixa-m encendre*, que potser no són prou apropiats als personatges aristocràtics que'ls diuen, però'l coneixement que de la gent deu tenir l'autor, amb tants anys de tractar-ne a la seva clínica, ens fa dubtar de la exactitud de la nostra apreciació.

El conflicte passional hi està portat amb una encantadora simplicitat, i el públic s'interessa vivament per la sort del protagonista, que estant en l'agonia, tuberculós i mal-parat, se veu visitat per la dona que ell estimava i fou casada amb un altre, la qual li pregunta, amb una senzilleza eternidora, entre cop de tos i cop de tos del tísic:

— Estàs content, Artur?

L'Artur, indubtab'ement, deurà estar-ho, de content, lo mateix que l'autor de l'obra, que sortí a rebre, tímid i emocionat, els aplaudiments del públic entusiasta.

L'execució de *El microbi de la vellesa* ens servi pera revelar-nos al senyor Villar com a primer actor. Ell ens faltava de primer actor, com hi ha món! Dels altres que hi prengueren part, sols poden esmentar-se elogiosament el senyor Llano i la senyora Ceballos.

— Organitzada per les entitats catalanistes de Barcelona tingué lloc el dimecres, 11 del que som, i en commemoració de la diada, una

vetllada teatral, representant-se *Un jefe de la Coronela*, drama en tres actes d'en Ferrer i Codina, i el vibrant monòleg del gran Guimerà *Mestre Oleguer*.

La senyora Baró i els senyors Capdevila, Galceran, Bardem, Guixer, Rodó i Buxedas lluiren de debó les facultats llurs, avalorades amb un gran entusiasme, aconseguint una execució esmerada i justa que'ls valgué força demostracions d'agrado de la concurrència. En quant al senyor Tor, encarregat del desempeny de *Mestre Oleguer*, ratllà també a gran alçaria, tenint moments verament sublims que entusiasmaren de debó l'auditori.

La concurrència, nombrosíssima, com poques vegades se veu, i bullint d'entusiasme patriòtic, desfent-se en visques a Catalunya, cant dels *Segadors*, sardanes i ovacions delirants en els passatges més expressius de les obres, lo qual a la sortida va transcendir al carrer amb una nombrosa manifestació.

En resum: una festa digna de la diada i dels catalanistes de Barcelona.

Arnau. — Dissabte i diumenge passats donà tres funcions en aquest teatre una notable companyia de Guinyol català que dirigeix un actor ben estimable: en Manel Espinosa.

Les obres representades ens cridaren fortament l'atenció. Són totes elles originals d'un autor desconegut per nosaltres, en Manel Soldevila, i alguna d'elles, com *El molí parat*, revelen un fort temperament dramàtic i un profund coneixement dels procediments teatrals. A més d'aquesta vegerem *El burgès* — la més deficient al nostre concepte — i *La bruixa*, i totes elles se fan escoltar amb gust, perquè una cura en l'estil literari i una moderació de llenguatge ben estudiada les distingeix.

Es de doldre que'l senyor Soldevila no's llenci a fer coses superiors an aquest genre, del nas del qual per la nostra escena no'n quedarà res de positiu.

El senyor Espinosa, actor còmic, interpreta en *La bruixa* un tipus dramàtic, donant-li sobrietat i caràcter i fent-se aplaudir amb justícia. En *El molí parat* també hi està encaixadíssim. Dels demés actors de la companyia cal citar el senyor Pons, que en la darrera de les obres esmentades hi obté un èxit senyaladíssim, i el senyor Calvo actor de molt aplom, que'ns cridà l'atenció per la seguretat i relleu que donà als tipus que li estaven encomanats. La senyora Roca es una actriu estudiosa, les facultats de la qual encaixen perfectament en la mena d'obres que representa amb aquesta companyia.

SOCIETATS PARTICULARS

AGRUPACIÓ «FLORS DE CINGLE». — Diumenge a la vetlla tingué lloc en el local d'aquesta Agrupació la funció en honor i benefici de la mateixa.

L'obra escullida fou *Terra baixa*, que obtingué una execució quelcom fluixeta segons en quins passatges de l'obra; emprò amb tot i això, el senyor Zarzuelo tingué algún moment ensopegat, aixís com la senyoreta Puig. Molt bé la nena Guimerà en la «Nuri», car, per esser la primera volta que sortia en escena, sabé sortir-se'n ben airosa. Les simpàtiques acríus senyoretas Romaga i Escriu, arrodoniren el conjunt, ajudant-les el senyors Fontdevila, Guimerà, Ninon, Oriol i Granell.

ATENEU GRACIENC DE LA U. F. N. R. — *Papà ministre* i *Far maleit* foren les obres que'l passat diumenge la companyia Capafons Sala representa, amb aquell acert i cura a què'ns té acostumats. El senyor Capafons estigué del tot just, acompanyant-lo en Sala, en Clarià i en Castells; els demés, senyors Vilaplana, Tarragó i Gras i senyoreta Comorera ajudaren al bon conjunt. La senyoreta Nogaret, força be. El quadro *Far maleit* no causà l'impressió que tothom creia, de lo que'ns alegrem, car això demostra que'l públic té sentit comú.

C. N. R. DEL DISTRICTE IV. Diumenge passat posaren en escena, en commemoració de l'11 de Setembre, el drama en quatre actes *Les eures del mas*, que fou interpretat discretament, distingint-s'hi la senyoreta Persiva en el paper de «Blanca», lo mateix que'l senyor Ponseti en el paper de «Guillem» i en Molas en l'«Anton», en Figuerola, en Pagès i l'Escudero arrodoniren el conjunt; els demés discrets.

ELENCO ARTÍSTIC. — Diumenge passat, a la tarda, tingué lloc l'estrena del drama en tres actes i en prosa, degut a la ploma de l'Emili Graells Castells, *Cap al cim*.

Se tracta d'una obra que conseguí captivar l'atenció del públic per la trama que enclou, la naturalitat en el desenrotll de les escenes, i, sobre tot, per la correcció i solidesa amb que està dialogada. Els tipus quasi tots s'aguanten des del començ fins a la fi, en lo qual s'hi veu l'enginy del senyor Graells. Llavors que'l final del tercer acte no tinguí més intensitat dramàtica.

L'interpretació, a càrrec dels senyors Anglada, Salas, Martínez, Montserrat, Martí, Folch, Corbella, Amat, Corberó, etc., etc., fou feta amb distinció i bona voluntat.

La presentació escènica no tenia res que desitjar. Per fi de festa, *Un joc de xinos* del mateix autor, el qual tingué de sortir al palco escènic al final de cada acte, a instàncies de l'auçitori.

Nostra felicitació.

TEATRE OLIMPO (Ateneu obrer del districte II). — Demà, diumenge, a la nit, celebrarà son benefici la simpàtica i jove acríu senyoreta Carme Baxadós. Interpretarà la protagonista de *Magda*, l'hermosa obra d'en Sudermann, secundada per les senyoretas Persiva, Casasses, Vidal i Fornés, i els senyors Ferrer (F. M. i A.), Toll, Rufart i Prats.

S'estrenarà, ademés, un quadro dramàtic original d'Antoni Ferrer Martín, que du per nom *Els vampirs humans*, en el qual hi pendrà part també la beneficiada.

E de creure que, amb aital motiu, el teatre's veurà p'e, donades les simpaties amb que compta la distingida dama jove del S. d'A. D. C.

Ca'n Tunis

ATENEU «TERRA BAIXA». — Amb motiu de la festa major d'aquesta barriada, dissabte hi tingué lloc una funció extraordinària per la Companyia Perbellini, que representà l'obra del Gran Guinyol *Far maleit*, en la qual el senyors Narcís i Enric Perbellini impressionaren al públic que assistí a la representació. Després fou posada en escena l'obra d'en Narcís Perbellini *El mal fill*, que obtingué forts aplaudiments per la justa interpretació que li donaren el senyors Perbellini (N.), Boguñà, Carboné, Lluch i altres.

Sant Andreu

ATENEU OBRER. — Davant d'un públic molt nombrós se posà en escena, la vetlla del passat diumenge, el drama *La resclosa*, dirigit per l'estudiós jove F. Lluch, que va treballar amb entusiasme i acert. La senyoreta Roca, ja des del començament se guanyà totes les simpaties del públic, ratllant a gran altura. En Travaset, estudiós, com sempre. En Guitart, aprofitant tots els detalls, lo que diu molt en favor d'ell. Bon ajudant en Benet, com també en M. Cortès, representant molt be tots dos llur paper corresponent.

Per fi de festa *El mestre de minyons*, que distregué molt, distingint-s'hi tots, i sobressortint en Malgà.

Sant Martí (Clot)

ATENEU DE SANT LLUIS GONÇAGA. — El darrer diumenge's representà el drama d'en Ferrer i Codina *Un manresà de l'any vuit*, amb la decapitació de la dama.

El senyor Mans tingué ocasió de lluïment, i l'aprofità, despenyent ajustadament el protagonista. Els senyors Mas i Melic, força correctes. Els demés secundaren amb discreció, si be alguns executaven papers l'importància dels quals contrastava amb ses migrades dots artístiques. La presentació, com cal.

Clogué la vetllada la comedia *L'oncle Jeroni*, que distraigué al públic.

En aquesta obra s'estrenà una decoració de sala rica força vistosa i elegant, per lo qual el seu autor, senyor Foz, rebé una carinyosa ovació.

DE FORA

Granollers

CASINO. — Se prepara pera molt aviat l'estrena d'una obra lírica catalana original d'autors d'aquesta localitat, havent-se contractat, pera que prenguin part en la seva interpretació, les aplaudides tiples Maria Faura i Celia Roca.

Lleida

En el teatre dels Camps Eliseus, i per la companyia de sarsuela que dirigeixen els primers actors senyors Freixes i Arteaga i el mestre concertador senyor Puchades, s'han donat, durant la passada setmana, quatre representacions de l'opereta catalana que porta per títol *Ki-ki-ri-ki*.

En l'interpretació s'hi distingeixen extraordinàriament les tiples senyores Brieba i Fernández i els senyors Freixes, Arteaga, Alba i demés intèrprets, que són premiats amb calurosos aplaudiments pel nombrós i selecte públic que cada dia omplena nostre colisseu d'estiu.

Per excés d'original deixem pera'l número que ve algunes notes informatives de fora.

NOTICIES

COM hauran vist els nostres llegidors, en aquest número insertem la primera de les cròniques que directament rebrem de Madrid d'ara en avant, mentres duri a la Cort l'activitat teatral.

Sota'l pseudònim del nou redactor que ve a augmentar l'importància de les nostres informacions s'hi amaga el nom d'un home de teatre conegudíssim a Catalunya i estimadíssim en aquesta casa.

La necessitat de tenir qui a Madrid representés la nostra Revista's feia cada dia més precisa, i a la fi hem trobat la persona que respon als nostres desitjos, per esser coneixedora de les coses teatrals, viure la vida artística de Madrid en tota la seva intensitat i saber escriure galanament, com cal al gust del nostre públic.

En «Raimon» ens anuncia intervius amb els primers autors castellans, i es amb fruïció que esperem rebre-les per donar-les als llegidors.

AMPLIANT la notícia que donàrem sobre la propera campanya del Sindicat, esperada amb tant d'interès, hem d'afegir a la llista dels autors que donaran obra el nom prestigiós del nostre entranyable amic Joan Puig i Ferrer, qui entregará una tragedia nística en tres actes, de títol *Els ignocents sacrificats*, i una comedia en un acte, retolada *El deu Amor irritat*. El nostre company Ambrosi Carrión donará una tragedia en un acte, *Epitalami*, de versos robustos i forta intensitat dramàtica.

L'Amadeo, el simpàtic fotògraf que tant contribueix amb els seus treballs excelents a l'embelliment de les nostres pàgines, ha estat distingit amb un gran premi i diploma d'honor en l'Exposició Internacional d'Arts i Industries, de Londres, de 1912.

Es amb veritable joia que donem aquesta notícia als nostres llegidors, car ella, a més de poder demostrar que s'ha fet justícia a l'excellent fotògraf, ens permet donar una cordial enhorabona a l'estimat amic. Rebi-la ben sincera.

COM ja saben els nostres llegidors, el Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans ha obert un concurs pera premiar les mellors obres teatrals que s'hi presentin. A aital efecte ofereix premis de 700 i 300 pessetes.

Aqueixa felicitat circumstancia ens ha de decidir a deixar pera una altra ocasió el concurs d'obres en un acte que teníem organitzat, les bases del qual foren publicades en aquestes pàgines.

Fins ara havíem rebut tres obres, les quals hem entregat al Sindicat, creient interpretar així la voluntat dels seus autors.

No'ns resta altra cosa sinó desitjar que'l concurs dongui òptims fruits i recomanar a l'ensem als que'ns tenien destinades obres que'ls donguin el curs que havem indicat.

COMPTANT amb l'indispensable autorització de la casa Ricordi, de Milà, l'empresari Bernardi començarà ben aviat, en el teatre Municipal de Laucano, els assaigs de l'òpera *La grisette*, del compositor català Josep Ferrer i Vidal.

□ □ □

CORRESPONDENCIA LITERARIA

F. C.: Les seves explicacions queden acceptades, però sostinent nosaltres el mateix punt de vista. El redactor que té al seu càrrec el barri ont està instal·lada la societat de vostè mereix la nostra absoluta confiança, i ha d'esser per medi de la seva lleial informació que hem de parlar, si de cas, de les representacions que s'hi fassin. — Ll. A., Vic: Rebut i gràcies. — Ll. R.: No va enlloc, i dispensi. — I. F.: Subsanada l'omissió. — F. R.: Girona: Els programes haurien arribat tard. — J. G. A., Terrassa: No podem publicar les fotografies. Ja li escriurem aviat. — E. A.: Li escriurem. — Ll. C., Lleida: En cartera. — R. C., Vilanova i Geltrú: La fotografia no es prou interessant. Amb tot, gràcies. — J. P. i N. T.: Se'ls escriurà particularment donant-los mercès per la seva cooperació oferta pel Festival i que no tinguerem ocasió d'acceptar. — E. R., Palamós: Ens hauria d'escriure de nou, amb lletra ben clara, el vers número tretze de la seva poesia *Cap-vespre*. — V. P.: Deu l'ampari. — R. A., R. S., M. C., J. N., E. S., R. R. i Ll. T.: Lo que vostès demanen es del tot impossible. Com volen que rectifiquem una crítica feta imparcialment per un dels nostres redactors? Si ho fèssim per complaure'ls a vostès, ofendríem el nostre company, que'ns mereix tota la confiança, i faltariem a la veritat, enganyant al públic. Procurin estudiar i millorar el seu treball i no siguin mai jutges de la seva pròpia causa. — C., Sabadell: En prenem nota pera quan se presenti ocasió.

**: Modes de
J. Martell
i M. Grau**

Bruc, 56, 2.ª, 2.

: Barcelona :

**SOCIETAT
CATALANA
D'EDICIONS**

Entrega als seus subscriptors, cada semestre, tres obres bellament editades,
:: de 300 planes ::

□ □

**QUOTA MÍNIMA SEMESTRAL
: 5 PESSETES :**

□ □

OBRES DEL PRIMER SEMESTRE DE 1912

Estudis de Literatura Catalana, per
Manuel de Montoliu, pròleg de Miquel
S. Oliver.

Origen del Coneixement, pel doctor
R. Turro.

Historia contemporania dels moviments
nacionalistes, per A. Rovira y Virgili,
pròleg d'en Pere Corominas.

FOTOGRAFAT

CASA
FUNDADA
EN L'ANY
1876

PRIMERA
D'ESPANYA

A. JOARIZTI S.^a C.
CONSELL DE CENT 289
BARCELONA

**Papers pintats
.. pera habitacions ..**

**: GLACIER :
pera cristalls**

**i decoracions
: de vidres :**

E. Bertrán

**: Cardenal
Casañas, 11.**

Barcelona

J. MANETES

Fotògraf d'EL TEATRE CATALÀ

TREBALLS DE TOTA MENA

Ronda de Sant Antoni, núm. 46

Nostres folletins

Aquesta setmana repartim als nostres afavoridors les darreres setze planes de l'intens quadro de costums gitanes, original d'en JULI VALLMITJANA,

LA GITANA VERGE

obra notabilíssima, la publicació de la qual ha estat un èxit pera la nostra Revista, i les primeres setze de la comedia en tres actes, original del fort escriptor JOSEP POUS I PAGÈS,

SOL IXENT

Aquesta producció del distingit autor de *L'endemà de bodes*, que restava inèdita de publicació, malgrat l'èxit de públic i premsa que tingué quan fou estrenada, es la primera obra que donà al teatre, i la seva estrena fou una revelació de les eminents condicions que en Pous té de dramaturg, d'escriptor culte i brillant. Ara, al donar-la a la publicació, el nostre estimat amic l'ha lliurada de tots els petits defectes que hi pogués haver, i que la seva experiència, adquirida tot produint, li ha fet trobar, i es amb plena seguretat que afirmem que

SOL IXENT

passarà a esser de repertori dels nostres actors i aficionats, renovant-se'l seu èxit indiscutible.

La setmana entrant repartirem les cobertes de *La gitana verge*, i anunciarem l'obra que tenim en cartera pera alternar amb *Sol ixent*, el títol de la qual serà una sorpresa pera tothom.

Els qui desitgin tenir enquadrats ARLEQUÍ VIVIDOR i DESAMOR, poden passar per l'Administració, Porta-ferriça, 17, aont, mitjançant l'entrega dels folletins en bon estat i la quantitat de VINT CENTIMS, se'ls donará l'exemplar corresponent.

També s'entregarà l'exemplar de CRIA CORBS!..., cosit i tallat convenientment, a canvi dels folletins i DEU CENTIMS.

Preguem als nostres compradors que no tallin els folletins, puix dificulten l'enquadració de les obres i ens obligarien a no admetre-ls al venir a recullir-les.